

Таран Олена Віталіївна,

викладач кафедри методики та психології

дошкільної та початкової освіти

ІППО КУ імені Бориса Грінченка

**Інноваційна діяльність як фактор професійного розвитку
вихователів дошкільних навчальних закладів**

В статті розглядаються питання впливу інноваційних процесів на розвиток професійно значущих якостей у вихователів дошкільних навчальних закладів. Проведено аналіз науково-педагогічних джерел, які присвячені інноваційним процесам в педагогічній сфері.

Ключові слова: інноваційна діяльність; професійний розвиток; вихователь дошкільного навчального закладу

Постановка проблеми Глобалізаційні та інтеграційні процеси, що відбуваються на сучасному етапі розвитку суспільства висувають нові вимоги до діяльності педагогів в системі дошкільного виховання. Що вимагає від педагога особливої чутливості до тенденцій суспільного життя, які постійно змінюються, здатності сприймати нові потреби суспільства, адекватно реагувати на ці зміни, враховувати їх у своїй діяльності. Необхідність вести активний пошук шляхів розв'язання цих проблем стає причинами інноваційних змін, які відбуваються у дошкільній освіті.

Інноваційна діяльність вихователя дошкільного закладу знаходиться під посиленою увагою науковців щодо модернізації дошкільної освіти, а також пошуку перспективних моделей та умов розвитку професійної компетентності педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів на засадах інноватики.

Аналіз останніх науково-педагогічних джерел свідчить про наявність ґрунтовних наукових досліджень щодо досягнення вершин професійної

майстерності, професіоналізму педагогічних працівників, як фактора який впливає на конкурентоспроможність педагога в процесі вирішення завдань професійної діяльності. Так, теоретичні та методичні аспекти формування та використання кадрового потенціалу та його розвитку в рамках освіти протягом життя розглядали І. Д. Бех, М. Б. Євтух, І. А. Зязюн, В. Г. Кремінь, С. У. Кузьменко, В. О. Огнев'юк, В. М. Олійник, С. О. Сисоєва та інші автори.

Аналіз цілого ряду психолого-педагогічних досліджень показав, що професіоналізм особистості не може бути сформований лише в процесі отримання базової професійної освіти. Його формування і розвиток відбувається в процесі всієї професійної діяльності людини. Це підтверджено дослідженнями психологів, зокрема А. К. Маркова, Н. В. Кузьміна С. О. Дружилов, якими доведено, що професійний розвиток зрілої особистості пов'язаний з реалізацією особистісного потенціалу в процесі професійної діяльності.

Професіоналізм розглядається як багаторівнева інтегральна особливість що перебуває в постійному русі, одним з показників високого рівня якої є здатність до інноваційної діяльності.

Готовність до інноваційної педагогічної діяльності у своїх працях розглядали дослідники І. М. Дичківська, І. П. Підласий, В. О. Сластьонін.

Детально досліджені питання пов'язані з становленням професійної компетентності та підготовкою майбутніх педагогів до інноваційної діяльності у працях І. М. Дичківської, Г. В. Біленької, Н. В. Гавриш та ін. Однак вплив інноваційної діяльності на розвиток професійних якостей вихователів дошкільних навчальних закладів потребує нового наукового теоретичного осмислення.

Мета статті полягає в уточненні залежності інноваційної діяльності та підвищення рівня професійної компетентності педагога в системі дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. Інновація – нововведення, комплекс заходів спрямованих на впровадження нової техніки, технологій, винаходів [2].

Інновації в освіті Н. В. Волкова розглядає як цілеспрямований процес часткових змін, що ведуть до модифікації мети, змісту, методів, форм навчання й виховання, адаптації процесу навчання до нових вимог. Це нові форми організації праці та управління, нові види технологій, що охоплюють не лише окремі установи та організації, а й інші сфери.

Інноваційна освіта – система ідей, головною метою яких є збереження і розвиток творчого потенціалу людини [3].

У системі освіти інноваційні процеси реалізуються як цілеспрямовані зміни цілей, умов, змісту, засобів, методів, форм діяльності, яким властиві новизна, високий потенціал, підвищення ефективності діяльності загалом, здатність забезпечити довготривалий корисний ефект.

В педагогіці інновацію вважається:

- нововведення в педагогічній системі, що поліпшують перебіг і результат навчально-виховного процесу;
- актуально значущі системні утворення, які виникають на основі різноманітних ініціатив і нововведень, що стають перспективними для еволюції освіти і позитивно впливають на її розвиток;
- створення поширення і застосування нововведення, що задовольняє потреби людини і суспільства [4].

Проте інноваційність, як основна функція сучасного суспільства не може бути розглянута без діяльності.

Готовність до інноваційної діяльності розглядається як важлива професійна якість спеціаліста. Так І. М. Дичківська визначає інноваційність як «здатність до оновлення, відкритість новому», а готовність до інноваційної педагогічної діяльності – як особливий особистісний стан, який передбачає наявність у педагога мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами і засобами досягнення педагогічних цілей до творчості і рефлексії [3]».

Досліджуються зміст, завдання, форми, оцінка ефективності, умови, серед яких чи не найважливішим є інноваційний потенціал педагога. Д. С. Мазоха,

Н. І. Опанасенко розглядають інноваційний потенціал педагога, як сукупність соціокультурних і творчих характеристик особистості педагога, який виявляє готовність вдосконалювати педагогічну діяльність, наявність внутрішніх засобів та методів, здатних забезпечити цю готовність. До них належать особистісні (готовність до творчості, мотивації, емоційна стійкість, здатність витримувати дію сильних подразників) та спеціальні якості (глибокі професійні знання, уміння аналізувати, виявляти причини тих чи інших явищ, їх недоліків та позитивів, прогнозувати та проектувати свою діяльність).

Цікавими є наукові напрацювання І. О. Загашева, який досліджував психологічні аспекти інноваційних процесів з позиції менеджменту. Розглядаючи інновацію як будь яке нововведення, що змінює систему стосунків в організації, досліджуючи феномен готовності до інновацій, дослідник доходить висновку, що до інновацій готові усі працівники але при певних умовах. Виділяючи декілька типів готовності до інновацій, вказує на основні стимули серед яких: прагнення слідувати за лідером; матеріальна зацікавленість; можливість проявити свої лідерські якості; можливість професійного саморозвитку; прагнення до уникнення зовнішніх змін; наявність зацікавленості та позитивне сприйняття всього нового; можливість спиратись на власний досвід. Дослідник переконує, що працівник з будь яким типом готовності при вдалому керівництві вкладає свій внесок до успішного здійснення інноваційного проекту [6].

Як показує практика, задіяність педагогів у інноваційній діяльності не залежить від рівня їх інноваційного потенціалу. Інноваційні процеси в освіті виникають на потребу щоденних вимог. Це стимулює педагога інтенсивно працювати для оволодіння новими методиками та технологіями, а також включатись в пошуково-дослідницьку діяльність. Що активізує вироблення критичного ставлення до своєї праці, своїх досягнень, вихід за межі щоденної рутини, змушує аналізувати, оцінювати, прогнозувати, планувати.

Інноваційна педагогічна діяльність міцно пов'язана з творчістю, оскільки вона забезпечує генерацію нових ідей, пошуку шляхів вирішення творчих

задач. Відповідно інноваційна діяльність може бути розглянута в контексті розвитку педагогічної творчості, що сприяє розвитку професійної компетентності.

Дослідники інноваційних процесів відзначають, що наслідками нововведень стають не лише зміни у способах діяльності, змінюються стилі мислення, рівень культури, світогляду самих педагогів. Так М Кларін наголошує, що за своїм основним змістом поняття «інновація» відноситься не тільки до створення й розповсюдження новацій, але й до змін в способах діяльності, стилях мислення, як і з цим пов'язані [5].

В прагненні підвищення якості дошкільної освіти, при інноваційних змінах, забезпечення ефективності інноваційних процесів, першочерговим завданням стає створення умов для прогресивного професійного розвитку педагога, розширенню його можливостей при виконанні освітніх завдань. Суттєвим фактором в цьому процесі стає інноваційність, що розглядаються як особлива якість, діяльності людини, яка покликана не лише задовольнити потребу у зміні традиційних способів дій, методів, умов, а й спрямована на отримання якісно нових результатів.

Висновок Згідно вище вказаного можна дійти висновку про взаємозалежність рівня професійного розвитку та інноваційного потенціалу педагога. Включення в інноваційну діяльність стимулює підвищення рівня професійно значущих якостей педагога, розкриває його творчий потенціал, що в свою чергу виводить на відносно вищий рівень професіоналізму.

ДЖЕРЕЛА

1. Беленька Г. В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу : монографія / Ганна Володимирівна Беленька. К. : Київ ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 320 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови /Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь ВТФ «Перун», 2007. – 17836 с.

3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : Навчальний посібник / І. М. Дичківська – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
4. Калуська Л. Інновації в дошкільній. Програми, технології, проекти, ідеї, досвід : Посібник на допомогу дошкільним працівникам / Авт.-упор. : Л. В. Калуська, М. В. Отрощенко. – Мандрівець, 2010. – 376 с.
5. Кларин М. В. Инновации в обучении: метафоры и модели: Анализ зарубежного опыта / М. В. Кларин. – М., Наука, 1977. – 223 с.
6. Психологическое обеспечение профессиональной деятельности : теория и практика / Под ред. проф. С. Г. Никифорова. – СПб. : Реч, 2010. – 816 с.

Инновационная деятельность как фактор профессионального развития воспитателей дошкольных учебных заведений

В статье рассматриваются вопросы влияния инновационных процессов на развитие профессиональных качеств воспитателей с дошкольного образования. Проведен анализ научно-педагогических источников, посвященных инновационным процессам в дошкольном образовании.

Ключевые слова: инновационная деятельность; профессиональное развитие; воспитатель дошкольного образовательного учреждения

Innovative activity as the factor of professional development of teachers of preschool educational institutions

The article examines the impact of innovative processes for the development of professional skills of educators from pre-school education. The analysis of the scientific and pedagogical sources dedicated to innovative processes in preschool education.

Key words: innovation; Professional Development; tutor of preschool educational institution